Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Udržitelná a odolná vodohospodářská infrastruktura a distribuční síť

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2023/C 349/14)

Zpravodaj: **Thomas KATTNIG**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	25. 1. 2023
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato v sekci	26. 6. 2023
Přijato na plenárním zasedání	13. 7. 2023
Plenární zasedání č.	580
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	199/10/17

1. **Závěry a doporučení**

1.1 EHSV je přesvědčen, že s ohledem na klimatickou krizi a nedostatek vodních zdrojů, který s ní souvisí, musí být provedena veškerá nezbytná opatření, která omezí ztráty vody, zajistí spravedlivé rozdělení vodních zdrojů a umožní udržitelné hospodaření s vodou. Při distribuci a využívání vody musí být zejména v situaci, kdy je vody nedostatek, vždy hlavní prioritou zásobování lidí čistou a cenově dostupnou pitnou vodou, které musí mít přednost před využíváním vody v průmyslu, cestovním ruchu a zemědělství. EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby ve všech vodohospodářských politikách a při řešení vodní chudoby uplatňovaly přístup založený na právech, čímž by také zajistily soulad s evropským pilířem sociálních práv. EHSV navrhuje, aby se prosazoval společný přístup k chápání vodní chudoby na úrovni EU a aby byla vypracována komplexní definice tohoto jevu, v jejímž rámci bude moci každý členský stát vypracovat svou vlastní definici vycházející z konkrétních podmínek, jež bude v souladu s definicí evropskou.

1.2 EHSV se domnívá, že zásobování vodou představuje veřejný statek, protože se při něm klade prvořadý důraz na zajištění kvalitních a cenově dostupných dodávek vody. Výzvy plynoucí z klimatické krize, jakož i nezbytné investice do vodohospodářské infrastruktury s sebou nesou značné náklady. EHSV poukazuje na to, že existuje rozdíl mezi veřejným a soukromým hospodařením s vodou, protože v obou lze nalézt dobré i špatné příklady. Soukromé hospodaření může mít kvůli svému zaměření na zisk potíže se splněním základního požadavku všeobecnosti služeb, tj. poskytování služeb 100 % obyvatelstva. EHSV se domnívá, že veřejné hospodaření s vodou – navzdory přísným finančním stropům a byrokratickým omezením – nabízí lepší záruky, co se týče všeobecného přístupu k vodovodním a kanalizačním systémům za dostupnou cenu a s odpovídajícími standardy kvality, jakož i obnovy a ochrany ekosystémů, i pokud jde o zajištění nezbytných investic do infrastruktury. EHSV připomíná své dřívější doporučení ([1]), aby se na investice do veřejné infrastruktury uplatňovalo „zlaté pravidlo“ s cílem zajistit produktivitu a chránit sociální a environmentální základ pro dobré životní podmínky budoucích generací.

([1]) Viz např. Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Plán REPowerEU [COM(2022) 230 final] a návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a mění nařízení (EU) 2021/1060, nařízení (EU) 2021/2115, směrnice 2003/87/ES a rozhodnutí (EU) 2015/1814 [COM(2022) 231 final – 2022/0164(COD)] (Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 185), Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Veřejné investice do energetické infrastruktury jako součást řešení klimatických otázek (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 67), Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Strategická vize pro transformaci energetiky v zájmu dosažení strategické autonomie EU (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C 75, 28.2.2023, s. 102) atd.

1.3 Voda je nezbytná pro život a představuje společný statek a lidské právo, jak konstatuje první úspěšná evropská občanská iniciativa „Right2Water“, jež vedla k revizi směrnice o pitné vodě, kterou EU přijala v roce 2020, včetně zvláštního článku o přístupu k vodě. EHSV v této souvislosti doporučuje, aby EU přijala a posílila regulační rámce pro koncesní smlouvy o vodě s cílem zaručit přístup k vodovodním a kanalizačním systémům za dostupnou cenu a s odpovídajícími standardy kvality, jakož i obnovu a ochranu ekosystémů, a zajistit nezbytné investice do infrastruktury. Do budoucna je třeba zachovat výjimky vztahující se na vodu a odpadní vody, které díky úspěšné evropské občanské iniciativě „Right2Water“ stanoví směrnice 2014/23/EU ([2]). EHSV se také, zejména s ohledem na klimatickou krizi, jednoznačně vyslovuje proti jakékoli povinné liberalizaci v odvětví vodohospodářství a odpadních vod.

1.4 V souvislosti se zhoršující distribucí vodních zdrojů poukazuje EHSV na to, že hospodářství, zejména na vodu náročné zemědělství a průmyslová odvětví, by mělo být organizováno způsobem, který sníží spotřebu vody a zlepší její opětovné využívání. Za tímto účelem bude rovněž nutné vydat vnitrostátní a unijní předpisy a doporučení, jež zajistí lepší regulaci spotřeby vody a umožní efektivnější finanční podporu vodohospodářské infrastruktury. EHSV vyzývá evropské orgány a instituce, aby se začaly prioritně zabývat problematikou vody a vypracovaly „modrou dohodu pro Evropu“.

1.5 EHSV se zasazuje o to, aby byla posílena zásada „znečišťovatel platí“, a to zaměřením na řešení problému znečišťujících látek u zdroje, a nikoli až v poslední fázi, kdy jsou odstraňovány z odpadních vod. Vypouštění znečišťujících látek do vody a podzemních vod je třeba omezit trvale, aby bylo zajištěno, že náklady na dodávky pitné vody a na likvidaci a čištění odpadních vod zůstanou v únosné výši. Důležitým krokem, který má podporu EHSV, je cíleně a v úzké vazbě na systém odpovědnosti výrobců zlepšovat čištění odpadních vod, jak navrhuje Komise v přepracované směrnici o čištění městských odpadních vod, ačkoli je nezbytné zajistit, aby organizace odpovědnosti výrobců byly pod veřejnou kontrolou a aby veškeré investice do čistíren odpadních vod probíhaly nezávisle a bez vlivu organizací výrobců.

1.6 EHSV upozorňuje na velké výzvy, s nimiž se obce v oblasti rozvoje a udržování vodních útvarů potýkají. V zájmu řešení těchto otázek je třeba dále rozvíjet a podstatně usnadnit spolupráci mezi obcemi. EHSV proto vyzývá Komisi, aby rozšířila právní možnosti, zejména v oblasti právních předpisů o zadávání veřejných zakázek.

1.7 Investice do vodohospodářství a nakládání s odpadními vodami potřebné k vytvoření udržitelné, konkurenceschopné a spravedlivé „modré transformace“ musí usilovat o zajištění optimální nákladové efektivnosti z hlediska životního prostředí a hospodářství a musí být zaměřeny především na zranitelné skupiny obyvatelstva. Pro podporu šetrného hospodaření a zacházení s vodou mají zásadní význam také výzkum a inovace a informační kampaně zacílené na průmysl, zemědělství i domácnosti.

1.8 EHSV upozorňuje na úbytek biologické rozmanitosti způsobený klimatickou krizí, který se pak ještě dále prohlubuje v důsledku opatření, jako je vypouštění nadměrně teplé vody do řek. V budoucí koncepci naší vodohospodářské infrastruktury je nutné mít tyto chyby na zřeteli, aby bylo zajištěno, že tyto problematické postupy nebudou nadále podporovány, a budou naopak v maximální míře odstraněny. Zároveň je třeba přijmout komplexní opatření, která umožní dosáhnout cíle, jímž je udržet zvyšování teploty pod úrovní 1,5 °C do roku 2050.

1.9 EHSV navrhuje Evropské komisi, aby zahájila celoevropskou veřejnou konzultaci, která zjistí potřeby vody v Evropě, a tím položí základ budoucích opatření „modré dohody pro Evropu“.

([2]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 1).

2. **Souvislosti**

2.1 Voda je nezbytná k životu a pro lidi, přírodu a fungování hospodářství a společnosti zásadní je zcela nepostradatelná. Většina vody se spotřebuje v zemědělství (70 %), následuje průmysl (22 %) a domácnosti (8 %). Průměrné roční výdaje na zásobování vodou a likvidaci odpadních vod pak dosahují v rámci celé EU 100 miliard EUR. V souvislosti s plněním požadavků stanovených v právních předpisech EU pro čištění odpadních vod a dodávky pitné vody se tato částka zvýší přibližně na 250 miliard EUR. ([3])

2.2 Má-li být do budoucna zajištěn dostatek vody, bude nutné zlepšit vodohospodářskou infrastrukturu a kapacity vodních nádrží. Za tímto účelem je třeba přijmout širokou škálu opatření, počínaje sbíráním dešťové vody a jejím uchováváním v nádržích přes výstavbu vodních nádrží a cirkulačních vodovodů až po omezování půdní zástavby s cílem zvýšit retenční kapacitu půdy. V případě povodní z různých typů vodních toků je nutné pokusit se usměrňovat přebytky a ukládat je v řízených nádržích. Podél vodních toků by měla být průběžně zajištěna rezervní kapacita, aby přebytečná voda mohla postupně vytéci a nedocházelo tak k přílišnému zvýšení hladiny. Na tento typ situací je třeba se připravit předem prostřednictvím infrastrukturních investic.

2.3 V roce 2010 Valné shromáždění OSN výslovně uznalo právo na vodu a odpovídající hygienické podmínky jako samostatné lidské právo. ([4]) První kroky k provedení tohoto práva stanovené ve směrnici (EU) 2020/2184 ([5]) a v návrhu, který Komise předložila v souvislosti s přepracovaným zněním směrnice 91/271/EHS ([6]), jsou naléhavě potřebné. Členské státy se zavazují, že do roku 2030 zlepší přístup k čisté a cenově dostupné pitné vodě a hygienickým zařízením pro všechny lidi v EU. Podle údajů Komise ([7]) nemá v současné době přibližně 10 milionů lidí v EU přístup k hygienickým zařízením. Členské státy musí tuto skutečnost v procesu provádění dostatečně zohlednit. Cílem iniciativy „modrá dohoda“ je toto úsilí dále prohloubit.

2.4 Klimatická krize má již nyní významné dopady na celosvětové vodní hospodářství. Jedním z dopadů je zvyšování hladiny moří, v jehož důsledku dochází k pronikání vody do pobřežních oblastí. V mnoha regionech zároveň vede k poklesu hladiny řek a podzemních vod. Důsledkem toho je i zvyšování nedostatku potravin, neboť používání sladké vody je u řady potravin nenahraditelné ([8]).

2.5 V důsledku klimatické krize dochází k úbytku stávajících vodních zdrojů, k suchu, k odpařování vody ([9]), k oteplování moří a k ničení přírodních stanovišť, což má dopady na celý ekosystém.

2.6 Zásobování vodou je pro občany životně důležité a představuje součást naší kritické infrastruktury. Zajištění dopravy pitné vody k občanům obvykle vyžaduje energii pro provoz vodních čerpadel. Dodavatelé pitné vody v současné době již budují záložní systémy a vlastní energetické okruhy, aby byli schopni dodávat pitnou vodu lidem i v případě výpadku.

2.7 V posledních letech došlo v mnoha zemích EU k opětovnému přebírání služeb v oblasti dodávek vody a zpracování odpadních vod obecní správou. Města a obce k převedení služeb obecného zájmu zpět pod veřejnou správu vedly zejména negativní zkušenosti s privatizací těchto služeb. Vedlejšími účinky jejich soukromého provozování byly často nižší investice

([3]) https://www.aquapublica.eu/sites/default/files/article/file/20230310_Joint%20statement_EPR%20scheme.pdf.
([4]) https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FRES%2F64%2F292&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=-False.
([5]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2184 ze dne 16. prosince 2020 o jakosti vody určené k lidské spotřebě (přepracované znění) (Úř. věst. L 435, 23.12.2020, s. 1).
([6]) Směrnice Rady ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (Úř. věst. L 135, 30.5.1991, s. 40).
([7]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_22_6281.
([8]) https://wires.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/wat2.1633.
([9]) Europe's next crisis: Water – POLITICO.

do infrastruktury, horší pracovní podmínky, vyšší spotřebitelské náklady a ztráta kontroly a know-how ([10]). Díky opětovnému přebírání vodohospodářských služeb obecní správou mohou města a obce opět přijímat politická rozhodnutí a uplatňovat demokratickou kontrolu a vliv v oblasti zásobování vodou ([11]).

2.8 Voda je mimořádně politické a sociální téma, jež vyžaduje dlouhodobý přístup, který je neslučitelný s volebními cykly. Od veřejných činitelů s rozhodovací pravomocí vyžaduje značné úsilí, pokud jde o investice a náklady na provoz a údržbu. Aby občané mohli plně vykonávat demokratickou kontrolu, je nezbytné zajistit, aby znali koloběh vody a její cenu.

3. **Obecné připomínky**

Společenský rozměr vodního hospodářství

3.1 Voda je životně důležitým, v důsledku klimatické krize však stále vzácnějším zdrojem. EHSV proto vyzývá k přijetí modré dohody pro Evropu, která by zvýšila povědomí o tomto životně důležitém zdroji. EHSV doporučuje zmapovat aktuální stav vodohospodářské infrastruktury a dostupnost vody v každém členském státě s cílem získat aktuální informace o stavu existující vodohospodářské infrastruktury a určit naléhavé investiční potřeby.

3.2 EHSV zdůrazňuje, že voda není běžná komodita, ale spíše dědictví, které je třeba chránit a střežit ([12]). EHSV se domnívá, že všeobecný přístup ke kvalitní pitné vodě a sanitárním zařízením za dostupné ceny pro obyvatele by měl být považován za veřejný statek, a nikoli pouze za komoditu, a to při plném respektování článku 14 SFEU a protokolu č. 26 připojeného k SEU a SFEU. EHSV v této souvislosti doporučuje, aby EU přijala a posílila regulační rámce pro koncesní smlouvy o vodě s cílem zaručit univerzální přístup k vodovodním a kanalizačním systémům za dostupnou cenu a s odpovídajícími standardy kvality, jakož i obnovu a ochranu ekosystémů, a zajistit nezbytné investice do infrastruktury. Do budoucna je třeba zachovat rovněž výjimky vztahující se na vodu a odpadní vody, které díky úspěšné evropské občanské iniciativě „Right2Water“ ([13]) stanoví směrnice 2014/23/EU o udělování koncesí, a to při plném respektování článku 14 SFEU a protokolu č. 26 připojeného k SEU a SFEU. EHSV se s ohledem na klimatickou krizi jednoznačně vyslovuje proti jakékoli povinné liberalizaci v citlivých odvětvích vodohospodářství a odpadních vod a vyzývá naopak k tomu, aby byly posíleny veřejné služby obecného zájmu v odvětví vodního hospodářství i v dalších oblastech.

3.3 EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby ve všech vodohospodářských politikách a při řešení vodní chudoby uplatňovaly přístup založený na právech, čímž by také zajistily soulad s evropským pilířem sociálních práv. EHSV navrhuje, aby se prosazoval společný přístup k chápání vodní chudoby na úrovni EU a aby byla vypracována komplexní definice tohoto jevu, v jejímž rámci bude moci každý členský stát vypracovat svou vlastní definici vycházející z konkrétních podmínek, jež bude v souladu s definicí evropskou. Na rozvoj infrastruktury by měly být poskytnuty veřejné prostředky, jež by byly zaměřeny zejména na vlastníky nemovitostí s nedostatkem zdrojů a sociálně znevýhodněné městské a venkovské oblasti, které potřebují renovovat infrastrukturu.

3.4 EHSV zdůrazňuje, že spravedlivá transformace není jen otázkou financování. Jedním z jejích cílů je i zajištění důstojné práce, kvalitních pracovních míst a sociálního zabezpečení, jakož i zachování konkurenceschopnosti podniků v EU, což vyžaduje konkrétní opatření na všech úrovních, zejména na úrovni regionů.

3.5 Stále více regionů v EU se potýká s nedostatkem vody. ([14]) Je proto zjevně zapotřebí budovat odolnou vodohospodářskou infrastrukturu a v rámci toho zejména vytvářet kapacity pro zadržování a uchovávání vody. V případě nedostatku vody musí být zajištěny dodávky vody pro lidi a uspokojení základních lidských potřeb, které musí být

([10]) Getzner, Köhler, Krisch, Plank (2018) – Endbericht (Langfassung): Vergleich europäischer Systeme der Wasserversorgung und Abwasserentsorgung (Závěrečná zpráva – nezkrácené znění: Srovnání evropských systémů zásobování vodou a likvidace odpadních vod). In: Informationen zur Umweltpolitik, 197. https://emedien.arbeiterkammer.at/viewer/ppnresolver?id=AC15177626.

([11]) https://www.epsu.org/search?f%5B0%5D=policies%3A56.

([12]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1), 1. bod odůvodnění.

([13]) https://right2water.eu/.

([14]) https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133025.

upřednostněny před dodávkami vody pro průmysl, cestovní ruch a zemědělství. Tuto prioritu musí garantovat členské státy. To je nezbytné k tomu, aby se zabránilo konfliktům kvůli vodě, jichž jsme už svědky v jiných oblastech světa. Je proto naléhavě zapotřebí uzavřít modrou dohodu pro Evropu, která by měla vést také k tomu, aby se otázce dostupnosti a distribuce vody věnovala v budoucnu větší pozornost a aby byl podpořen výzkum a inovace.

Kvalita vody a její čištění

3.6 EHSV vyzývá k důslednějšímu uplatňování zásady předběžné opatrnosti a zásady „znečišťovatel platí“ s cílem zlepšit kvalitu vody a zajistit, aby náklady namísto spotřebitelů nesli znečišťovatelé. Podzemní voda by měla mít kvalitu pitné vody, aby bylo možné se vyhnout zajišťování pitné vody prostřednictvím nákladného a energeticky náročného čištění.

3.7 Zejména vstupy ze zemědělství, potravinářství a průmyslu přispívají k difúznímu znečišťování vody dusičnany a pesticidy. Častým důsledkem pak je nevyhovující chemické složení podzemní vody. Právní předpisy v oblasti zemědělství (např. SZP), průmyslu a používání chemických látek (např. nařízení o pesticidech) musí být proto navrženy tak, aby nebyly poškozovány vodní ekosystémy.

Využívání vody a plýtvání vodou

3.8 EHSV upozorňuje na velké výzvy, s nimiž se obce v oblasti rozvoje a udržování vodních útvarů potýkají. V zájmu řešení těchto otázek je třeba dále rozvíjet a podstatně usnadnit spolupráci mezi obcemi s cílem posílit efektivitu zásobování vodou a likvidace odpadních vod, jakož i rozvoje a udržování vodních útvarů a zajistit dlouhodobou hospodářskou udržitelnost těchto služeb obecného zájmu ve venkovských oblastech. EHSV proto vyzývá Komisi, aby rozšířila právní možnosti, zejména v oblasti právních předpisů o zadávání veřejných zakázek.

3.9 Celkovou výši nákladů spojených s přepracováním znění směrnice o čištění městských odpadních vod Komise odhaduje na více než 3,8 miliardy EUR ročně. Většinu těchto nákladů by musely nést domácnosti ([15]), takže by se ještě více zvýšily náklady na hygienu a tato zátěž by nejvíce zasáhla finančně nejzranitelnější skupiny společnosti. EHSV proto požaduje, aby vznikající náklady a zisky nebyly rozděleny tak, že to bude na úkor domácností.

3.10 EHSV je toho názoru, že je třeba výrazně snížit ztráty způsobené únikem vody v sítích, které v některých zemích EU přesahují 20 % ([16]), jakož i omezit plýtvání vodou v zemědělství, průmyslu, stavebnictví a v oblasti cestovního ruchu. Tato odvětví mohou přispět k řešení tohoto problému zintenzivněním výzkumu a inovací v oblasti šetrného využívání vody a lepším uplatňováním stávajících poznatků (např. kapkové zavlažování, pěstování plodin méně náročných na vodu, posílení oběhového hospodářství, přizpůsobení produkce potravin místním podmínkám atd.).

3.11 Informovaní občané používají vodu v domácnosti šetrnějším způsobem. EHSV proto vítá, že právní předpisy EU stanoví další informační povinnosti týkající se zásobování pitnou vodou a likvidace odpadních vod ve vztahu k domácnostem.

Vodní cesty

3.12 Klimatická krize má v celosvětovém měřítku významný dopad na vodní cesty. Přepravu zboží a osob ovlivňuje zejména nízká hladina vody v řekách, změny ve srážkovém režimu, stále častější extrémní povětrnostní jevy a zvyšování hladiny moří.

3.13 Hloubka plavebních drah se zmenšuje a infrastrukturu přístavů a plavebních komor je nutno přizpůsobit novým podmínkám. Zvyšují se tak náklady a prodlužují čekací doby plavidel, což zpomaluje přepravu zboží.

([15]) Rozdělení nákladů podle posouzení dopadů: 51 % domácnosti, 22 % veřejné výdaje a 27 % průmysl.
([16]) https://emedien.arbeiterkammer.at/viewer/ppnresolver?id=AC15249737.

3.14 Je třeba přijmout opatření, která zajistí přizpůsobení infrastruktury přístavů a plavebních komor novým podmínkám a zlepší plánování kanálů a tras lodní dopravy tak, aby mohla být vodní doprava v budoucnu provozována bezpečným a efektivním způsobem.

3.15 Podle EHSV mají rozvoj a lepší propojení vodních cest v rámci EU ústřední význam. Zohledněna by měla být rovněž intermodalita, jak je uvedeno ve stanovisku TEN/764 ([17]).

Energetika

3.16 Situace na trzích s energií v srpnu 2022 ukázala, že v důsledku klimatické krize neexistuje žádný zdroj energie, který by byl za všech okolností stoprocentně spolehlivý. Sucha mají zjevné dopady na výrobu vodní a jaderné energie.

3.17 EHSV vítá úsilí o využívání vodní energie k výrobě a skladování elektřiny z obnovitelných zdrojů, konstatuje však, že nedostatek vody v důsledku klimatické krize má na výrobu a skladování elektřiny dlouhodobě negativní dopad. Dochází tak k poklesu výroby elektřiny, což může rovněž poškozovat elektrizační soustavu. I nadále by měl být podporován rozvoj obnovitelných zdrojů energie a zejména v oblasti solární a větrné energie by mělo být dosaženo rychlého pokroku, aby se vyrovnaly případné výpadky vodních elektráren.

3.18. EHSV konstatuje, že spotřebu vody může zvýšit také elektrifikace dopravy, neboť elektrolyty potřebné k výrobě baterií vyžadují značné množství vody. Zavádění továren na baterie je proto nutno pečlivě plánovat.

3.19. EHSV konstatuje, že obnovitelné zdroje energie zpravidla vyžadují méně vody než těžba a zpracování tradičních fosilních paliv, existuje však obnovitelný zdroj energie, který je spojen s výraznou spotřebou vody, a tím jsou biopaliva. Zavlažování a zpracování plodin pěstovaných k výrobě biopaliv vyžaduje značné množství vody, s jehož zajištěním musí pomáhat vodohospodářská infrastruktura a distribuční sítě.

3.20. EHSV poukazuje na to, že výroba jaderné energie vyžaduje velké množství chladicí vody. Klimatická krize zvyšuje teploty a zároveň snižuje hladinu vodních toků. S rostoucími teplotami musí jaderné elektrárny kvůli nedostatku vody omezovat svůj výkon. Vypouštění nadměrně teplé chladicí vody navíc zvyšuje obsah kyslíku v řekách, což má negativní dopad na ekologii vodního prostředí a na biologickou rozmanitost ([18]).

4. **Konkrétní připomínky**

4.1 EHSV kritizuje nedostatečnou soudržnost vodohospodářské politiky EU s ostatními unijními politikami a vyzývá Komisi, aby tuto situaci zlepšila s cílem zabránit přijímání protichůdných opatření a stanovování vzájemně si odporujících cílů.

4.2 EHSV vítá požadavek Komise minimalizovat ztráty vody ve vodovodních potrubích, který je součástí přepracovaného znění směrnice o pitné vodě ([19]). EHSV upozorňuje, že k tomu, aby se těmto ztrátám zabránilo a bylo možné zajistit dlouhodobou odolnost a udržitelnost klíčové vodohospodářské infrastruktury, jsou nezbytně nutná rychlá opatření a veřejné i soukromé investice do vodohospodářské infrastruktury. Dojde-li k únikům vody, je třeba k nim přistupovat jako k nouzové situaci. Klíčem k okamžitému zastavení úniků jsou v takových případech kvalifikovaní pracovníci a vybavení.

4.3 Co se týče financování infrastruktury, jsou hlavní překážkou, na niž veřejné orgány opakovaně naráží, přísná fiskální pravidla. Musí být proto zajištěno, aby projekty spojené se Zelenou dohodou pro Evropu, energetickou nezávislostí a digitálním odvětvím byly vyňaty z oblasti působnosti všech regulačních norem, které takovým veřejným investicím brání. EHSV proto v souladu se svými předchozími stanovisky ([20]) doporučuje, aby se na veřejné investice uplatňovalo „zlaté pravidlo“.

([17]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě, o změně nařízení (EU) 2021/1153 a nařízení (EU) č. 913/2010 a o zrušení nařízení (EU) č. 1315/2013 (COM(2022) 384 final/2 – 2021/0420 (COD)) (Úř. věst. C 75, 28.2 2023, s. 190).

([18]) https://www.dw.com/de/wie-k%C3%BChlen-hei%C3%9Fe-l%C3%A4nder-ihre-kernkraftwerke/a-49758541.

([19]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020L2184.

([20]) Viz poznámka pod čarou 1.

4.4 EHSV podporuje navrhovanou revizi směrnice 2006/118/ES ([21]) a směrnice 2008/105/ES ([22]) a zavedení mezních hodnot pro perfluorované a polyfluorované sloučeniny (PFC) a mikroplasty. Zvláštní zpráva Evropského účetního dvora poukazuje na to, že navzdory značným provozním a investičním nákladům je zásada „znečišťovatel platí“ ve vodohospodářském odvětví uplatňována nejednotným způsobem. ([23])

4.5 EHSV poukazuje na to, že pro zachování a rozvoj udržitelné a odolné vodohospodářské infrastruktury a distribučních sítí je zapotřebí kvalifikovaná, a především odborně vzdělaná pracovní síla a že musí být zajištěno odpovídající řízení znalostí v podobě strategických a provozních činností zaměřených na optimalizaci využívání znalostí. EHSV požaduje vytvoření nezbytných struktur a pracovních podmínek, aby v této oblasti nedocházelo k potížím a aby bylo k dispozici dostatečné množství odborně vzdělaných pracovníků, kteří budou schopni provádět nezbytná opatření.

4.6 EHSV konstatuje, že postupující digitalizace vodohospodářského odvětví zvyšuje zároveň rizika v oblasti bezpečnosti údajů a jejich ochrany. Je proto důležité zajistit, aby zacházení se shromažďovanými údaji probíhalo v souladu s co nejpřísnějšími předpisy na ochranu údajů. Zároveň musí vzhledem k tomu, že kybernetické útoky na kritickou infrastrukturu představují stále větší hrozbu, hrát i v oblasti vodohospodářské infrastruktury a distribučních sítích naprosto zásadní úlohu kybernetická bezpečnost.

4.7 V mnoha členských státech je integrace podniků zabývajících se výrobou a distribucí pitné vody, jakož i nakládáním s odpadními vodami a čištěním vody, malá nebo žádná. EHSV se domnívá, že svěřit řízení a správu do rukou jediné veřejné organizace by pomohlo ušetřit náklady a zvýšit účinnost.

V Bruselu dne 13. července 2023.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE

([21]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu (Úř. věst. L 372, 27.12.2006, s. 19).

([22]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES ze dne 16. prosince 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky, změně a následném zrušení směrnic Rady 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES (Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 84).

([23]) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_12/SR_polluter_pays_principle_CS.pdf.